

Vosmaatweg 2/2a te Vriezenveen

- Nader onderzoek naar uilen, huismus, egel en marterachtigen -

Opdrachtgever	Maatschap Brink en Piel
Data veldbezoeken	Diverse data 2023
Kenmerk rapport	N2023-JMW-4018 - Nader onderzoek Vosmaatweg 2/2a te Vriezenveen
Datum rapport	12 juli 2023
Versie	1.0
Auteur	ing. J.M. de Wever
Controle	ing. W. Egging

EcoTierra-ecologisch adviesbureau
Postadres: Abraham Teerlinkstraat 10 7424 DM Deventer
Bezoekadres: Keulenstraat 10 7418 ET Deventer
www.ecotierra.nl
info@ecotierra.nl
0570-597418

Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	DOELSTELLING	4
1.3	VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	4
1.4	GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	5
2	ONDERZOEKSOPZET	6
3	SITUATIEBESCHRIJVING	9
3.1	PLANGEBIED	9
3.2	VOORGENOMEN INGREPEN	9
4	BEVINGINGEN ONDERZOEK EN TOETSING	11
4.1	CAMERABEELDEN	11
4.2	KERKUIL	14
4.2	HUISMUS	15
4.3	KERKUIL	17
4.4	STEENUIL	18
4.5	STEENMARTER	18
4.6	KLEINE MARTERACHTIGEN EN EGEL	20
4.7	OVERIGE SOORTEN/ ZORGPLICHT	20
4.8	VOLLEDIGE UITSLUITING AANWEZIGHEID	21
5	CONCLUSIE	22

BIJLAGEN

1. Waarnemingen en locaties camera's;
2. Bronnen

1 INLEIDING

In opdracht van Maatschap Brink en Piel heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Vosmaatweg 2/2a te Vriezenveen (gemeente Twenterand) een nader onderzoek naar kerkuil, steenuil, huismus, egel, kleine marterachtigen en steenmarter uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens, in het kader van de R.v.R-regeling, alle bedrijfsgebouwen, met uitzondering van de twee woningen, te amoveren. Ten compensatie zal er een nieuwe woning en drie bijgebouwen worden teruggebouwd. Er zullen enkele groenstructuren worden gerooid. In het oostelijke deel van het plangebied zal een nieuwe inrit komen.

De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. In dit kader is door EcoTierra in november 2022 een quickscan (Q2022-JMW-4003 - Quickscan flora en fauna Vosmaatweg 2/2a te Vriezenveen) uitgevoerd. Uit dat onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van vaste en jaarrond beschermde verblijfplaatsen/ nestlocaties van kerkuil, en in mindere mate steenuil, huismus, egel, kleine marterachtigen en steenmarter op basis van dat veldbezoek niet uitgesloten kon worden en dat nader onderzoek naar deze soorten/ soortgroep noodzakelijk was.

1.2 Doelstelling

Het doel van het nader onderzoek is vast te stellen of de voorgenomen ingrepen een overtreding van de vigerende natuurwetten tot gevolg hebben aangaande de genoemde soorten/ soortgroepen.

Om dit inzicht te verkrijgen worden, onder andere, de volgende vragen beantwoord;

- welke soorten maken gebruik van het plangebied?
- zijn er binnen het plangebied jaarrond beschermde nesten van uilen en huismus aanwezig?
- hoeveel eventueel aanwezige jaarrond beschermde nesten van huismus zijn er aanwezig?
- heeft de steenmarter een vaste verblijfplaats binnen het plangebied?
- wordt het plangebied gebruikt door egel en/of kleine marterachtigen?
- wat zijn de gevolgen van de ingrepen (welke verbodsbepalingen worden overtreden) en zijn er mitigerende maatregelen te nemen om overtreding van de wet te voorkomen?
- dient er een ontheffing te worden aangevraagd?

1.3 Volledigheid onderzoek

De onderzoeksmethodes zoals beschreven in de Kennisdocumenten Kerkuil en Steenuil van (versies 1.0, juli 2017) en Huismus (versie 2.1 februari 2023) van BIJ12 zijn zo veel mogelijk gehanteerd. Voor steenmarter en egel zijn dergelijke Kennisdocumenten voorhanden. Maar dergelijke soorten zijn te onderzoeken met cameravallen en nachtelijke onderzoeken met behulp van een zaklamp en warmtebeeldcamera.

Het onderzoek naar kleine marterachtigen heeft plaatsgevonden conform het document 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming', provincie Noord-Brabant, 2017.

Door het hanteren van de Kennisdocumenten en overig goedgekeurde inventarisatiemethodes kan bij een eventuele zienswijze worden aangetoond dat de noodzakelijke onderzoeksinspanning is verricht.

Mogelijk zijn er, ondanks de volledigheid van het onderzoek, exemplaren niet waargenomen. Ondanks de meerdere onderzoeksrondes blijft er sprake van momentopnamen.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Voor Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten dient maximaal drie jaar als geldigheidsduur te worden gehanteerd (wanneer er weinig (fysieke) verandering in de situatie heeft plaatsgevonden).

2 ONDERZOEKSOPZET

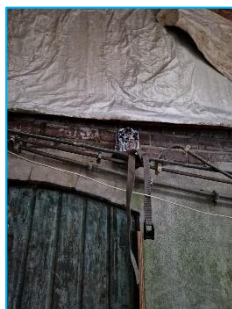
Om een goed beeld te verkrijgen hoe en of het plangebied gebruikt wordt door de genoemde soorten is het plangebied meerdere malen in 2023 bezocht in de daarvoor geschikte periodes en onder de juiste weersomstandigheden. De onderzoeken zijn door EcoTierra- ecologisch adviesbureau uitgevoerd. EcoTierra heeft ruime ervaring met het uitvoeren van onderzoeken naar de onderzochte soorten.

Er is voor elke soort/ soortgroep een specifieke onderzoeksmethode gebruikt. De methodes worden in deze paragraaf beschreven. Tijdens de onderzoeken is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion 2 XP50 PRO) en diverse soorten cameravallen, toegespitst op de te onderzoeken soorten.

Cameravallen, zie bijlage 1 voor locaties:

- Cameraval (steenmarter, uilen en overige soorten).

Deze camera's zijn in de 3 te amoveren opstallen neergezet/ opgehangen. 1 van deze camera's is een 360 graden camera. In totaal zijn er 4 camera's geplaatst. De camera's waren gericht op potentiële nestlocaties en "vliegroutes" uilen en plekken waar steenmarter te verwachten was.

Foto's: De geplaatste cameravallen.

- Struikrover (steenmarter, kleine marterachtigen, egel en overige soorten).

Een struikrover is bedoeld om snelle soorten, zoals kleine marterachtigen, te kunnen waarnemen. Er wordt gebruik gemaakt van lokstof (sardientjes). De stuikrovers zijn op 3 plekken in groenstructuren neergezet.

- Mostela (kleine marterachtigen, overige kleine dieren).

Een Mostela is een afgesloten bak met camera en een buis er doorheen. Er is gebruik gemaakt van pindakaas als lokmiddel. Er is 1 Mostela geplaatst.

Foto's: De geplaatste struikrovers en Mostela (laatste foto).

Warmtebeeldcamera

Er is gebruik gemaakt van de Pulsar Helion 2 XP50 pro. Deze geavanceerde camera kan zelfs vleermuizen vloeiend volgen. Op alle avondonderzoeken is er in de opstallen en op het overige deel van het perceel rondgelopen met deze camera.

Huismus

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd zoals beschreven in het Kennisdocument Huismus van BIJ12 (versie 2.1 februari 2023). Dit Kennisdocument schrijft twee onderzoeken in de periode 1 april- 15 mei voor.

Kerkuil

Het onderzoek naar de kerkuil is uitgevoerd zoals beschreven in het Kennisdocument Kerkuil van BIJ12 (versie 1.0, juli 2017). Dit Kennisdocument schrijft drie avondonderzoeken in de periode februari- oktober voor. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera.

Steenuil

Het onderzoek naar de steenuil is uitgevoerd zoals beschreven in het Kennisdocument Steenuil van BIJ12 (versie 1.0 juli 2017). Dit Kennisdocument schrijft drie onderzoeken in de periode 1 februari tot en met 30 april voor (waarbij er minimaal 1 maand zit tussen het eerste en het laatste bezoek). In onderhavige situatie zijn er maar 2 rondes geweest in de periode februari- april. Dit omdat er ook in elke stal een cameraval heeft gehangen en er later in het seizoen (30 mei) nog een avond onderzoek is geweest. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera en een draagbare bluetooth speaker om steenuilengeluid af te spelen.

Kleine marterachtigen

Het onderzoek naar kleine marterachtigen heeft plaatsgevonden conform het document 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming', provincie Noord-Brabant, 2017. Hierbij hebben de Mostela en de struikrovers minimaal 6 weken in de actieve periode (en kraamperiode) gestaan. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera.

Steenmarter en egel

Tijdens de voorgenoemde onderzoeken is tevens gelet op sporen en exemplaren van de steenmarter en egel. Daarnaast zijn de geplaatste camera's ook in staat om deze dieren waar te nemen. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera.

Onderzoeksdata en informatie

Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Onderzochte soort	Onderzochte functie	Weersgesteldheid
14-03-2022	Avond Start: 19.00 Eind: 22.00	1	Steenuil/ kerkuil Steenmarter Kleine marterachtigen Egel Plaatsing alle cameravallen	Nest/ sporen/ exemplaren Exemplaren (warmtebeeldcamera) Exemplaren (warmtebeeldcamera) Exemplaren (warmtebeeldcamera) Voorkomen alle soorten	11°C, droog, 2 Bft, half bewolkt
14-04-2022	Overdag Start: 11.00 Eind: 13.00	1	Steenuil/ kerkuil Huisemus Controle cameravallen	Sporen/ exemplaren Nest	13°C, droog, 1 Bft, helder
28-04-2022	Avond Start: 21:00 Eind: 00.00	1	Steenuil/ kerkuil Steenmarter Kleine marterachtigen Egel	Nest/ sporen/ exemplaren Exemplaren (warmtebeeldcamera) Exemplaren (warmtebeeldcamera) Exemplaren (warmtebeeldcamera)	12°C, droog, 3 Bft, bewolkt
04-05-2022	Overdag Start: 10.30 Eind: 12.00	1	Steenuil/ kerkuil Huisemus	Nest/ sporen/ exemplaren Nest	19°C, droog, 1 Bft, half bewolkt
30-05-2023	Avond Start: 21.30 Eind: 00.30	1	Steenuil/ kerkuil Steenmarter Kleine marterachtigen Egel Ophalen cameravallen	Nest/ sporen/ exemplaren Exemplaren (warmtebeeldcamera) Exemplaren (warmtebeeldcamera) Exemplaren (warmtebeeldcamera)	16°C, droog, 2 Bft, helder

Tabel 1: Onderzoeksdata en informatie veldbezoeken.

3 SITUATIEBESCHRIJVING

3.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Vriezenveen en betreft diverse agrarische opstallen en enkele groenstructuren rondom. De opstallen bestaan uit twee ligboxenstallen (golfplaten met deels isolatiepanelen), een hooiberg (metalen dak en wanden), een werktuigenberging/ loods (golfplaten en damwandplaten) en een mestsilos. De woningen met huisnummer 2 en 2a zijn geen onderdeel van het plangebied, evenals de groenstructuren aan de oost- en westzijde.

Afbeelding 1: Situering plangebied (bron: PDOK).

3.2 Voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens, in het kader van de R.v.R-regeling, alle bedrijfsgebouwen, met uitzondering van de twee woningen te amoveren. Vosmaatweg 2 is deels geïntegreerd in een van de ligboxenstallen. Er zullen derhalve wel werkzaamheden bij gevels gebeuren op de plekken die overlappen. Ten compensatie zal er een nieuwe woning en drie bijgebouwen worden teruggebouwd. Er zullen enkele groenstructuren worden gerooid. In het oostelijke deel van het plangebied zal een nieuwe inrit komen. De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

Afbeelding 2: Gewenste toekomstige situatie (bron: LabelTIEN).

4 BEVINGINGEN ONDERZOEK EN TOETSING

Hieronder worden de bevindingen van de onderzoeken besproken. De bevindingen worden in bijlage 1 weergegeven op kaart.

4.1 Camerabeelden

Er zijn op de verschillende camera's (foto's en film) diverse soorten waargenomen. Er zijn geen uilen, egels of kleine marterachtigen waargenomen. Wel veel kleine zoogdieren, diverse vogelsoorten en insecten. Uit de beelden van de camera's gericht op de potentiële uilenbroed-/ roestlocaties kwam naar voren dat er op die plekken veelvuldig wordt gebroed door duiven. De Mostela heeft geen relevante beelden opgenomen. Met name de struikrover die in de oostelijke groenstructuur stond heeft een diversiteit aan soorten opgenomen.

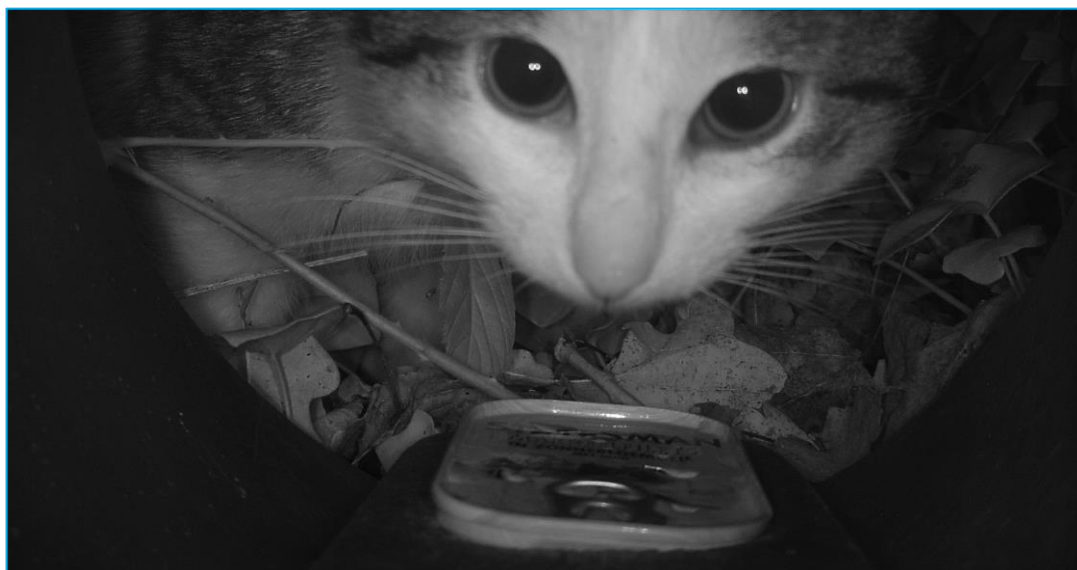
In deze paragraaf wordt een kleine weergave van de vastgelegde soorten gegeven, er zijn echter veel meer soorten vastgelegd. Met de warmtebeeldcamera zijn katten, kleine zoogdieren en slapende vogels waargenomen.

Foto/ screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

Foto/ screenshot film: Overige soort waargenomen op camera

Foto/ screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

Foto/ screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

Foto/ screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

Foto/ screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

Foto/ screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

Foto/ screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

Foto/screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

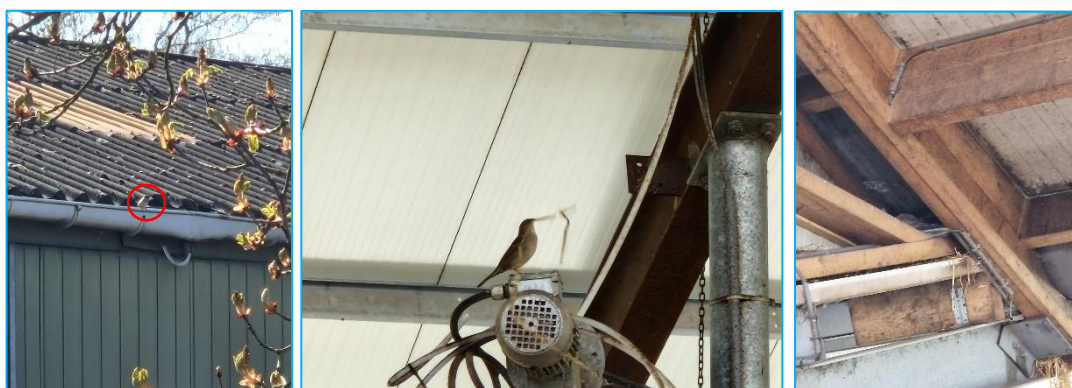
Foto/screenshot film: Overige soort waargenomen op camera.

Screenshot film warmtebeeldcamera. Achtererf.

4.2 Huismus

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 4 huismusnesten vastgesteld binnen het plangebied. De nesten bevinden zich in de loods. In de overige te slopen opstallen zijn geen nesten van deze soort waargenomen. De huismus gebruikt het gehele erf en het groen van het buurerf als functioneel leefgebied. Ook vlogen de exemplaren soms naar het erf Weitemansweg 6, de locatie waar het bedrijf van de initiatiefnemers is gevestigd. In het kader van de omgevingscheck is op deze locatie, op circa 275 meter afstand gelegen, ook een huismussencheck uitgevoerd. In de stallen op deze locatie zijn naar schatting minimaal 20 nesten aanwezig.

Foto's: Huismusnesten in loods (links) en Weitemansweg 6 (midden en rechts).

Toetsing

De huismus is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, op basis van het feit dat de soort deel uitmaakt van 'alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is' (artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

De huismus staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). De nesten van huismussen vallen onder categorie 2 van vogelnesten “nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar”.

De huismus staat tevens als gevoelig vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2017). De landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld als matig ongunstig.

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. De wet verbiedt onder andere:

1. het opzettelijk doden of vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1);
2. het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2);
3. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels (artikel 3.1 lid 3);
4. het opzettelijk storen van vogels (artikel 3.1 lid 4);
5. het bezit, het vervoer en de handel in vogels, dood of levend, dan wel delen of producten daarvan (artikel 3.2).

(Bron: Kennisdocument Huismus, BIJ12, versie 1.0, juli 2017).

De sloop van de opstal zal tot gevolg hebben dat de aangetoonde nesten verloren gaan. Het overige functionele leefgebied, zoals foerageergebieden en schuilplekken, zullen niet significant worden aangetast, zeker wanneer de groenstructuren rondom de woningen behouden blijven.

Voor het mogen vernietigen van jaarrond beschermde nesten is een ontheffing Wnb nodig. Tevens dienen er mitigerende maatregelen genomen te worden. In het kader van de ontheffingsaanvraag dient eveneens een projectplan en een werkprotocol te worden opgesteld.

De te nemen maatregelen dienen te worden begeleid door een ecooloog en vastgelegd te worden in een werkprotocol.

Vooruitlopend op de ontheffingsaanvraag zijn in april 2023 reeds 7 dubbele kasten (14 nestlocaties) voor huismus opgehangen aan de te handhaven woning, buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Hiermee is ruim voldaan aan de factor 2 die nodig is volgens het Kennisdocument. Ook hebben de huismussen nu ruim voor de sloop de tijd om de nestkasten te ontdekken.

De kasten hangen aan de westzijde, maar zullen niet te warm worden doordat er schaduw van een overstek, een andere woning en een boom is.

Foto: Tijdelijke mitigatie huismus (14 nestlocaties).

4.3 Kerkuil

Tijdens het onderzoek is in het plangebied geen nestlocatie van de kerkuil vastgesteld. Er zijn geen exemplaren gehoord of gezien tijdens de avondonderzoeken. Ook op de cameravallen zijn geen exemplaren vastgelegd. De plekken die geschikt leken voor kerkuil (ruimte tussen isolatiepanelen) werden vrijwel allemaal bezet door duiven. Er is 1 braakbal aangetroffen die wat verser leek dan de overige braakballen (nog wat zwarter en minder hard). De kans is aanwezig dat de soort heel af en toe toch roest in één van de opstallen. De initiatiefnemers hebben aangegeven dat dit jaar de kerkuil zeer sporadisch is waargenomen, in tegenstelling tot de voorgaande jaren. Wellicht heeft het ermee te maken dat door de slechte staat van onderhoud steeds meer isolatiepanelen naar beneden komen vallen. Op NDFF is een waarneming op het erf uit 2015 gevonden. Recentere waarnemingen zijn gedaan op erven in de omgeving.

Toetsing

De kerkuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort onder artikel 1 van de Vogelrichtlijn valt. Bovendien is het een soort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming omdat de kerkuil vermeld staat in bijlage II van de Conventie van Bern. De kerkuil staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). Op deze lijst vallen de kerkuilnesten onder categorie 3 van vogelnesten: ‘nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.”

De kerkuil staat sinds 2017 niet meer op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels.

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. De wet verbiedt onder andere:

1. het opzettelijk doden of vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1);
2. het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2);
3. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels (artikel 3.1 lid 3);
4. het opzettelijk storen van vogels (artikel 3.1 lid 4);
5. het bezit, het vervoer en de handel in vogels, dood of levend, dan wel delen of producten daarvan (artikel 3.2).

Op grond van art 3.5 van de Wet natuurbescherming is het verboden de kerkuil opzettelijk te verstoren (bron: Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0 Bij 12).

Het onderzoek heeft uitgesloten dat er een broedlocatie aanwezig is binnen het plangebied. Een significante roestplek wordt ook niet verwacht op basis van het onderzoek (sporen en camera's). Het plangebied betreft tevens geen significant foerageergebied voor deze soort. Belangrijke functies gaan voor de kerkuil derhalve niet verloren.

Een sporadisch bezoek van de kerkuil is echter niet uitgesloten. Derhalve wordt aangeraden om deze soort uit zorgvuldigheid mee te nemen in de ontheffingsaanvraag Wnb die voor huismus en steenmarter (zie verder in rapport) noodzakelijk is. In dit kader dienen er twee speciaal voor kerkuilen ontwikkelde kasten te worden opgehangen in de omgeving.

De initiatiefnemer heeft ook aangegeven de kerkuil te willen behouden voor het perceel. In dat kader is contact geweest met de Uilenwerkgroep Almelo (de heer Van Tuurenhout). Deze werkgroep heeft al een kerkuilenkast geplaatst in de te amoveren stal, maar dan wel in de gevel van de woning die behouden blijft. De kast zal dus uiteindelijk in de buitengevel aanwezig zijn.

De kast komt in beheer bij de uilenwerkgroep. Tevens wordt er gezocht naar een locatie voor een tweede kast.

Foto: Kerkuilenkast in gevel bij de te behouden woning.

4.4 Steenuil

Tijdens het onderzoek is in het plangebied geen nestlocatie van steenuil vastgesteld. Er zijn geen verse sporen aangetroffen en er zijn geen exemplaren gehoord of gezien tijdens de avondonderzoeken. Ook op de cameravallen zijn geen steenuilen vastgelegd. Volgens NDFF komen diverse nesten in de omgeving voor. De waarneming in NDFF van steenuil op het erf dateert van 2013.

Er is aangaande steenuil derhalve geen overtreding van de Wnb te verwachten.

4.5 Steenmarter

De steenmarter is tijdens de avondbezoeken niet waargenomen in en rondom het plangebied. Wel is de steenmarter op 1 avond vastgelegd op de 360 graden camera. Tevens zijn er (oudere) uitwerpselen van deze soort aangetroffen in de opstallen. Het betroffen geen latrines, maar meer markeerpoepjes.

Foto: Steenmarter vastgelegd met cameraval op 16 mei 2023.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de voortplantingsperiode van deze soort. Er zijn op de struikrovers en de losse cameravallen geen jonge dieren vastgelegd. Ook is de steenmarter maar eenmalig vastgelegd. De verwachting is dat de soort het plangebied gebruikt als jachtgebied en mogelijk sporadisch als dagrustplaats.

Toetsing

De steenmarter is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op deze soort, onder andere:

1. Het is verboden deze dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.

(Bron: Juridisch kader behorende bij Kennisdocumenten Soortenbescherming, BIJ12, versie 1.0 juli 2017).

Het is niet geheel uit te sluiten dat er een vaste verblijfplaats (wellicht achter isolatiepaneel of onder opgeslagen spullen) van deze soort verloren gaat door de sloop van de opstallen. Een steenmarter heeft veel dagrustplaatsen binnen zijn grote territorium. Vandaar dat het exemplaar waarschijnlijk maar beperkt is vastgelegd. Significants jachtgebied gaat niet verloren, daar is voldoende aanwezig in de directe omgeving.

Voor het mogen vernietigen van dergelijke vaste verblijfplaatsen is een ontheffing Wnb nodig. Tevens dienen er mitigerende maatregelen (aanbrengen 2 marterhopen) genomen te worden. In het kader van de ontheffingsaanvraag dient eveneens een projectplan en een werkprotocol te worden opgesteld.

De te nemen maatregelen dienen te worden begeleid door een ecooloog en vastgelegd te worden in een werkprotocol.

4.6 Kleine marterachtigen en egel

Er zijn tijdens de onderzoeken geen egels of kleine marterachtigen waargenomen in de avonduren. Tevens zijn er geen sporen aangetroffen die duiden op hun aanwezigheid. Ook de camera's hebben geen exemplaren vastgelegd. De verwachting is dat de toekomstige situatie geschikter zal zijn voor egel en marterachtigen.

Er is aangaande kleine marterachtigen en egel derhalve geen overtreding van de Wnb te verwachten.

4.7 Overige soorten/ zorgplicht

Er zijn geen huiswaluw- of boerenwaluwnesten (jaarrond beschermd in Overijssel) aangetroffen. De boerenwaluw broedt wel in de andere onderzochte locatie. Naar schatting broeden daar 10 paren.

Foto: Nest boerenwaluw in stallen Weitemansweg 6.

In de opstallen en groenstructuren zijn onder andere broedgevallen van Turkse tortel, houtduif, spreeuw, winterkoning, roodborst, merel en zwarte roodstaart vastgesteld. Op de camera's zijn konijn, diverse muizensoorten en dergelijke vastgelegd. Voor dergelijke soorten geldt de zorgplicht.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet. Eventueel aanwezige dieren dienen de kans te krijgen om te vluchten. De zorgplicht houdt ook in dat er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de periode waarin wordt gewerkt (buiten kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode).

De sloopwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van vogels plaats te vinden (deze periode loopt globaal van maart tot en met augustus, afhankelijk van weer en soort). In het te verwijderen groen zijn zeer waarschijnlijk muizen, amfibieën en dergelijke aanwezig. Dit groen dient met zorg verwijderd te worden zodat eventueel aanwezige soorten kunnen vluchten. Dit houdt bijvoorbeeld in dat het rooien langzaam en in richting van bestaand groen dient te gebeuren. De beste periode om groen te verwijderen is september- oktober, de meeste soorten zijn dan nog mobiel en kunnen vluchten. In de wintermaanden zijn dieren minder mobiel of bijvoorbeeld ingegraven. In de zomermaanden kan er weer door vogels gebroed worden in het groen.

4.7 Volledige uitsluiting aanwezigheid

De onderzoeken zijn conform de vigerende protocollen en onderzoeksstrategieën uitgevoerd opdat aantoonbaar is dat er voldoende zorg in acht is genomen om de te verwachten soorten te kunnen waarnemen/ aantreffen. Het blijft echter natuur en het is nooit geheel uit te sluiten dat er, ondanks de voldoende onderzoeksinspanning, toch een exemplaar aanwezig is van de onderzochte soorten of zelfs van een soort dat niet is onderzocht. Bij het aantreffen van een exemplaar of een niet in de rapportage vernoemd jaarrond beschermd nest/ verblijfplaats dienen de werkzaamheden ter plaatse en rondom direct gestaakt te worden en dient er een ter zake kundige ingeschakeld te worden.

5 CONCLUSIE

Op basis van het nader onderzoek is beoordeeld of er procedurele gevolgen zijn betreffende de vigerende (natuur)wetgeving.

Hoofdstuk 4 dient geraadpleegd te worden voor achterliggende/ aanvullende informatie.

Onderdeel	Aangetoond/ hoeveelheid	Overtreding Wnb	Ontheffing Wnb	Mitigatie
Vogels Jaarrond beschermd nest § 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn				
Huismus	4 nesten	Ja	Ja	Minimaal 8 nieuwe nestlocaties creëren nieuwbouw 14 tijdelijke broedlocaties aangebracht Werken buiten kwetsbare periodes
Significant functioneel leefgebied	Nee	Nee	Nee	Nee
Kerkuil	Sporadische roestplek	Mogelijk	Voor de zekerheid	Ophangen twee nestkasten. 1 kast reeds opgehangen Werken buiten kwetsbare periodes
Significant functioneel leefgebied	Nee	Nee	Nee	Nee
Steenuil	Nee	Nee	Nee	Nee
Significant functioneel leefgebied	Nee	Nee	Nee	Nee
§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten				
Steenmarter	Ja, eenmalig vastgelegd Mogelijk dagrustplaats	Mogelijk	Voor de zekerheid	Plaatsen twee marterhopen Werken buiten kwetsbare periodes
Egel	Nee	Nee	Nee	Nee
Kleine marterachtigen	Nee	Nee	Nee	Nee
Significant functioneel leefgebied steenmarter, egel en KM	Nee	Nee	Nee	Nee
Vrijgestelde soorten en alle overige dieren	Konijn, diverse vogelsoorten, diverse muizensoorten	Nee, wel zorgplicht	Nee	Sloop buiten broedseizoen, Doden voorkomen Eventueel exemplaren verplaatsen

BIJLAGE 1

WAARNEMINGEN EN LOCATIES CAMERA'S

- Cameraval
- Struikrover
- Mostela
- Huismussennest
- Spreeuwennest
- Duivennest
- Steenmarter op camera
- Sporen steenmarter
- Kerkuilenkast permanent
- Huismussenkasten tijdelijk

BIJLAGE 2

FACTSHEET HUISMUS (VOGELBESCHERMING NEDERLAND)

Eieren leggen

5 dagen

Broeden

11-12 dagen

Jongen vliegvlug na

17 dagen

In totaal 33-34 dagen van eileg tot vliegend jong

KALENDER

De huismus is een honkvaste en sociale vogel die jaar rond in groepen leeft.

Maart

Aanvang broedseizoen

- Start nestbouw en reparatie oude nesten.
- Broedt onder dakpannen en in kieren en gaten van gebouwen. Is afhankelijk van bebouwing voor nestgelegenheid. Broedt in mindere mate ook in nestkasten (ook van andere soorten zoals gierzwaluw).
- Koloniebroeder. Grotere kolonies (meer dan 25 broedpaar) hebben een beter broedresultaat dan kleine kolonies. Kolonies kleiner dan 10 paar zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van toestroom van exemplaren uit andere kolonies.

April - september

Broedseizoen

- Twee tot drie legsels per jaar, met per legsel 4-6 eieren.
- Om de soort in stand te houden is een tweede legsel noodzakelijk.
- De jongen krijgen de eerste twee weken vooral insecten, veelal bladluizen, te eten. Het broedsucces is daarmee ook sterk afhankelijk van voldoende eiwitrijk voedsel (insecten en hun larven) in de directe omgeving.

Oktober - december
Na het broedseizoen

December - februari
Winter

- Standvogel, de huismus trekt in de winter niet weg.
- Jonge huismussen verspreiden zich in de regel niet meer dan 1 kilometer van de geboorteplaats.
- Omschakeling naar plantaardig voedsel (90%).
- In stedelijk gebied is de huismus sterk afhankelijk van het voedsel dat mensen aanbieden, al dan niet bewust.
- De nesten worden als verblijf- en slaapplek gebruikt.

- Groenblijvende struiken en klimplanten worden gebruikt als gezamenlijke rust- en slaapplek.
- De nesten worden vooral in koude periodes ook als verblijf- en slaapplek gebruikt.

Inrichting

Beheer

Er zijn diverse speciale neststenen en -kasten voor huismussen in de handel. Plaats bij nieuwbouw of renovatie standaard:

- Meerdere neststenen ingemetseld in de gevel.
- Meerdere neststenen/-kasten aan de buitenmuur onder een overstek of dakgoot (met RVS-schroeven).
- Een speciaal ontwikkelde Vogelvide in plaats van vogelschroot achter de onderste rij dakpannen.
- Zorg dat de vliegopening op het noorden of oosten hangt.

- De nesten hoeven niet schoongemaakt te worden.

Binnen een straal van 100 tot 200 meter, bij voorkeur minder, van de nestplaats moet het hele jaar rond aanwezig zijn:

- Natuurlijke voedselbronnen: groenstroken of bermen met inheemse kruiden, grassen en onkruid.
- Water en zanderige grond (om een zandbad te kunnen nemen).
- Voldoende schuilplaatsen in de vorm van inheems groen zoals bomen, (groenblijvende) hagen en klimplanten en (stekelige) struiken op enkele meters afstand van de voedselbronnen, water en zandbad.

- Snoei buiten het broedseizoen en snoei niet alles in hetzelfde jaar (maar om en om).
- Gebruik geen gif tegen insecten of onkruid.

Zie ook maatregelfactsheet:

- Bermen en groenstroken
- Nieuwbouw
- Renovatie
- Na-isolatie

Kolonies bij kinderboerderijen, maneges, dierentuinen, terrasjes, stations en dergelijke zijn vaak de laatste bolwerken van huismussen in het stedelijk gebied. Rond deze bolwerken bevinden zich vaak andere deelkolonies. Het behoud van deze laatste bolwerken is essentieel voor het behoud van de soort. Ruimtelijke wijzigingen in de directe omgeving van deze bolwerken kunnen effect hebben op de populatie.

De meeste jonge huismussen verspreiden zich na het broedseizoen in de directe omgeving (minder dan 1 kilometer). Als men het aantal kolonies wil uitbreiden, is het belangrijk om binnen een straal van 1 kilometer van een huidige kolonie voorzieningen te treffen.

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

Barbara Eveline Keuning Stichting

Provincie Noord-Brabant

Wettelijke bescherming

De huismus is een beschermde soort. De nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd en mogen niet weggenomen of vernietigd worden. Een ontheffing van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is nodig, bijvoorbeeld bij renovatie- of isolatiewerkzaamheden aan gebouwen met nesten van huismussen. Huismussen zijn zeer gevoelig voor verstoring van hun nest en zullen, als het wordt verstoord, niet meer terugkeren. Voor specifieke maatregelen kan ook een gedragscode worden opgesteld. Voor meer informatie, kijk op www.vogelsendewet.nl

BIJLAGE 3

BRONNEN

www.brabant.nl
www.steenuil.nl
www.vogelbescherming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Kennisdocumenten BIJ12, versie 1.0, juli 2017:

Huismus
Steenuil
Kerkuil